

Jacobus (Jaap) Ignatius Vlas wordt geboren op 13 augustus 1925 in Alkmaar.

In 1938 werd in Alkmaar de katholieke verkennergroep Don Bosco opgericht. In oktober 1938 kwam Herman Wagenaar, die een belangrijke rol zou spelen in de verkennerij, met groot verloop uit militaire dienst. Samen met Jan en Hennie Hoberg en André van Elburg werd hij hier verkenner. Door Hopman Herman en Vaandrig Emile Wagenaar werd op 9 november 1938 de eerste troepavond georganiseerd op het zolderkamertje van de Hopman aan de Stationsweg met zes verkenners. Op 22 februari 1939 kwam het nieuwe houten clubhuis aan de Zandersloot achter het huidige AZ-terrein gereed en was het zolderkamertje niet meer nodig. Voor de oorlog waren er twee neutrale en vier katholieke padvindergroepen en één vendel voor padvindsters. In totaal speelden 400 meisjes en jongens het spel van Scouting.

De verkenners hebben niet lang van hun nieuwe hoofdkwartier kunnen genieten. Na het verbod op Scouting werden onmiddellijk de groepseigendommen in veiligheid gebracht en niet veel later werd het HK in beslag genomen door de Jeugdstorm-jongeren van de NSB. De troep van 24 verkenners bleef onverstoord doordraaien, alleen het uniform werd in de kast gehangen.

Tijdens de oorlog was Jaap tuinarbeider voor het bedrijf van de Gebr. Oortman Gerlings en Van der Veen, gelegen binnen het Wehrmachtlager II in Hoorn. Om hier te kunnen werken had hij een aparte Ausweis.

Gedurende de oorlogsjaren was een kleine groep verkenners actief in het op kleine schaal de NSB en Jeugdstorm moeilijk te maken. Dit betrekkelijk onschuldige kattenkwaad mondde uit tot een grootschaliger verzet naarmate de onderdrukking heviger werd. Van de Don Boscogroep waren Jan en Hennie Hoberg, André van Elburg, Jaap Vlas en Emile en Herman Wagenaar. Ook de bij de andere groepen waren leden actief in het verzet, zoals Herman Bak, Gerard Veldman en Fritz Conijn van de Katholieke Dominicusgroep, Districtscommissaris Doeko Bosscher, Assistent districtscommissaris Welpen Nel Lind, de joodse Bob van Amerongen en Bob van Hilten van Groep 1 De Kaninefaten en Pieter Jacob Jongens van Groep 2 De Geuzen.

Op 25 februari 1944 vond er een overval plaats op het stadhuis in Alkmaar. Jan en Hennie Hoberg, Jaap Vlas, André van Elburg, Herman Wagenaar en Ton waren hier actief bij betrokken. Deze jongens waren verkenner bij de Don Bosco groep met uitzondering van Ton. Hij was actief bij een andere groep. Herman was hopman van de groep., Ze maakten deel uit van de ondergrondse beweging die uit was op vernietiging van het bevolkingsregister

in hun stad. Onder leiding van Wagenaar beraamden ze de overval. Wekenlang had André gespioneerd op het stadhuis en hij had – met hulp van een ambtenaar- een gedetailleerde plattegrond van het stadhuis gemaakt. Het doel was om de kluis open te breken, het bevolkingsregister te vernielen en formulieren, zegels en stempels voor persoonsbewijzen mee te nemen waarbij het kantoor van Emile Wagenaar als uitvalsbasis werd gebruikt. De avond voor de overval kwamen de jongens daar samen. Jaap en Andre hadden een paar dagen te voren al strozakken in het donker aangesleept, omdat ze wisten, dat het maandag wel eens laat kon worden. De volgende avond zouden we versterking krijgen uit de omgeving, zodat het voor ons met voldoende bewapening een kalm klusje zou worden. De overval mislukte en het merendeel van de jongens is op tijd gewaarschuwd. Ze komen de een na de ander op de afgesproken plaats, het kantoor van Emilie Wagenaar, aan. Jan Hoberg werd gearresteerd en op het politiebureau op brute en lafhartige wijze mishandeld. Hij wordt op 14 april 1944 op de Waalsdorpervlakte bij Scheveningen gefusilleerd.

Meer informatie

[1941-1950 - Scouting Don Bosco in Alkmaar \(donboscogroep.nl\)](http://donboscogroep.nl)

[Toepoel, Hoberg en van Ginhoven \(Jaarboek 28 2005 pg 60-70\) - Oud-Castricum \(oud-castricum.nl\)](#)

[Alkmaar '40-'45 - Februari 1944 - KP-Alkmaar overvalt stadhuis Alkmaar \(museumalkmaar40-45.nl\)](http://museumalkmaar40-45.nl)

[Archieven.nl - 264 Ausweis voor Jacobus Ignatius Vlas te Alkmaar, tuinarbeider, vo... \(Westfries Archief\)](#)

Oud Alkmaar, jaargang 41, nr 2 - 2017

Foto: De verkenners op excursie in de duinen kort voor de opheffing van Scouting op 12 april 1941. In het midden met de lichte overhemden Hopman Herman Wagenaar en links van hem Jan Hoberg.

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.